

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
21 12498 - 289	
DATO 30 SEPT. 2003	
AN 631	EKSP

Deres ref:

Vår ref:
OR/ULB-høring

Arkiv:
35

Dato:
29.09.03

Høringsuttalelse – Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet (ULB)

Det vises til Olje- og energidepartementets brev av 7.8.2003 vedrørende ovennevnte.

Med dette oversendes OLFs høringsuttalelse. Uttalelsen har blitt til gjennom et samarbeid med medlemsbedriftene. Det blir derfor ikke sendt separate uttalelser fra disse. Uttalelsen er gitt i to deler; en generell del presentert i dette brevet og mer detaljerte kommentarer til de enkelte kapitler og delutredninger, gitt i vedlegg.

Det er OLFs oppfatning at ULB totalt sett gir et godt og tilstrekkelig grunnlag for å ta stilling til helårig petroleumssaktivitet i utredningsområdet. Det er i dag fullt mulig å få til en sameksistens med andre næringer og fokus på god miljøpolitikk i alle områder av norsk kontinentalsokkel. Utredningen bør derfor åpne for:

- Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet umiddelbart.
- Gjenopptagelse av aktivitet umiddelbart med sikte på lisenstildeling i alle områder som tidligere har vært åpnet.
- Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004.

Generelt

Etter OLFs vurdering gir ULB rapporten et faglig godt grunnlag til å vurdere virkningene av helårig petroleumsvirksomhet i Lofoten – Barentshavet. OLF er enig i at kunnskapsgrunnlaget generelt er godt, og at operasjoner i disse områdene ikke vil gi vesentlig andre utfordringer enn de vi kjenner lenger sør.

Petroleumsressurser

Det geografiske området som ULB omfatter er etter OLFs vurdering av stor betydning som ressursprovins i forhold til å nå den langsiktige utviklingsbanen som skissert i St. meld. nr. 38 (2001-2002). Oljedirektoratets siste ressursrapport konkluderer med at om lag 40 % av de gjenværende utvinnbare ressursene på kontinentalsokkelen er uoppdagede. Av disse uoppdagede ressursene anslås 35 % å ligge i ULB området (Lofoten og Barentshavet).

Konsekvenser ved normal drift

OLF er enig i konklusjonene som trekkes mht konsekvenser under normal drift, og de oppfølgingspunktene som anbefales. Ved null utslipp til sjø av produsert vann og borekaks som beskrevet i rapporten, vil konsekvensene for det marine miljø under normal drift være minimale, og fiskeri og havbruk så vel som andre næringer vil bli lite påvirket av aktivitetene. Industrien er innforstått med forutsetningene om null utslipp, og de ligger til grunn for planlegging av framtidige aktiviteter i dette området.

Ny virksomhet vil imidlertid føre til økte utslipp til luft av CO₂ og NO_x. NO_x utslippene vil ikke medføre overskridelse av naturens tålegrenser, og regionale og lokale konsekvenser vil generelt være små for alle de vurderte aktivitetsnivåene. Økte CO₂ og NO_x utslipp vil imidlertid være en utfordring i forhold til norske utslippsforpliktelser. Etter OLFs oppfatning må dette finne sin løsning i et nasjonalt perspektiv innenfor den klimapolitikken Stortinget har vedtatt, som fra 2008 i hovedsak vil være basert på et system for handel med utslippskvoter for klimagasser, og innenfor rammene av en framtidig virkemiddelbruk overfor NO_x.

Risikobildet

OLF's hovedkommentar er knyttet til beskrivelsen av risikobildet ved utilsiktede oljeutslipp. Som påpekt i rapporten er det vanlig praksis å legge "verst tenkelige hendelser" til grunn ved konsekvensutredninger. Betingelsene velges normalt slik at de totalt sett skal gi et konservativt, men realistisk situasjonsbilde. I ULB prosessen er det for en rekke forhold valgt så konservative forutsetninger at de totalt sett etter OLFs mening ikke gir et realistisk konsekvensbilde. I dette inngår:

- Høyeste aktivitetsnivå er gjennomgående lagt til grunn.
- Høye anslag over kombinasjoner av utslippsrater og varighet.
- Hendelser er antatt å inntreffe på verst mulig tidspunkt.
- Null effekt av beredskap ved vurdering av konsekvenser.

Det høye aktivitetsscenariet er basert på 10 selvstendige utbygginger. Disse er valgt dels med utgangspunkt i funn og prospekter med moderat funnsannsynlighet, dels for at scenariet skal være geografisk representativt og dels for å inkludere potensielle konfliktområder.

Sannsynlighet for påvisning av olje og gass i hvert enkelt slikt felt varierer, og er svært liten for noen av de fiktive feltene som inngår i det høye aktivitetsscenariet. Sannsynligheten for å nå det høye aktivitetsscenariet som beskrevet er derfor meget liten. Industriens anslag over antallet selvstendige felt i perioden fram til 2020 er 3 – 5, noe som tilsvarer en utvikling mellom basis og middels aktivitetsnivå.

Som det understrekes i rapporten er sannsynligheten for at et "verste tilfelle" inntreffer svært liten. Tilnærmingen benyttes for "å få fram det mest ekstreme konfliktpotensialet". Etter OLFs oppfatning vanskeliggjør en slik tilnærming risikokommunikasjonen. En risikobasert tilnærming med utgangspunkt i et mer realistisk utbyggingsscenario, der også forventet effekt av beredskapen hensyntas, ville etter OLFs oppfatning i større grad muliggjort en vurdering av risikoen.

Endelige utbyggingsløsninger vil bli valgt etter grundige analyser av miljø- og sikkerhetsmessige forhold. Der konsekvensene av uhellsutslipp antas å ville bli særlig alvorlige, vil industrien velge løsninger som reduserer sannsynligheten for utilsiktede utslipp.

Oljevernberedskap

Rapporten peker på at oljevernberedskapen knyttet til offshore virksomhet generelt er meget god, men at det kan være spesielle utfordringer i området, særlig om vinteren ved mørke og lave temperaturer. I tillegg kan mangelfull infrastruktur være en utfordring. Under de rådende

naturgitte forhold vurderes likevel effektiviteten ved beredskapen å være omtrent som for Nordsjøen, det vil si 30 – 70 % (vinter – sommer). Det er en svakhet ved rapporten at virkningen av oljevernberedskapen ikke er reflektert i konsekvensberegningene.

Oljeindustrien har ansvar for beredskapen knyttet til petroleumsvirksomheten. Oljevernberedskap knyttet til skipstrafikk er Kystverket sitt ansvar. I dag bygger industrien opp en beredskap i forbindelse med Snøhvit. Ved gjenopptakelse av aktiviteten i området Lofoten - Barentshavet vil industrien bygge en beredskap i området tilpasset aktivitetsnivået. Denne beredskapen blir tilpasset petroleumsaktivitetene, men vil være tilgjengelig dersom det skjer ulykker knyttet til skipstransport, og dermed bidra til å bedre beredskapen i nord. Industrien vil videreføre samarbeidet med Kystverket om samordning av oljevernressurser, og med de lokale parter.

Etter OLFs oppfatning er det også viktig å understreke at den petroleumsrelaterte beredskapen og forsynings- og helikoptertrafikken som vil oppstå i tilknytning til helårig petroleumsaktivitet i området vil ha en positiv sikkerhetsmessig virkning for fiskeriene.

Kunnskapsgrunnlaget

Utredningen konkluderer med at kunnskapsgrunnlaget generelt har vært tilstrekkelig til å vurdere helårig petroleumsvirksomhet i området. I de tilfeller der det er mangelfulle data er det valgt en konservativ tilnærming for ikke å underestimere konsekvenser. Bedre kunnskap vil således i hovedsak kunne antas å virke positivt i forhold til konsekvensanslagene. OLF er enig i denne vurderingen.

Det er ikke funnet noen områder der det helt mangler kunnskap, men på enkelte områder er det behov for oppdatering og/eller forbedring av kunnskap. Etter OLFs oppfatning er ikke begrepet kunnskapshull dekkende for den aktuelle kunnskapssituasjonen. Det kan allikevel være behov for oppdatering og forbedring av kunnskap og planer for videre oppfølging, spesielt knyttet til:

- Utbredelse av sjøfugl.
- Oljevernberedskap.
- Assosiert skipstrafikk.

For utbredelse av sjøfugl, hvor en del data er av eldre årgang, samt at det mangler data fra enkelte områder, foreslås det en prosess der sektormyndigheter, næringer og fagmiljø utarbeider et program for kartlegging og oppfølging av sentrale sjøfuglbestander i området med tilhørende finansieringsplan. OLF støtter denne anbefalingen.

Oljevernberedskapen kan ytterligere forbedres gjennom:

- Utnyttelse av systemer for overvåking og deteksjon, for raskt å kunne påvise utilsiktede utslipp.
- Økt effektivitet av oljevernutstyr, spesielt under ugunstige lysforhold.
- Gjennomføring av øvelser i nordområdene.
- Forbedring av metodikk for beskyttelse og rensing i strandsonen.

Industrien bidrar i dag til en utvikling på disse områdene, og dette arbeidet vil bli intensivert.

Skipstransport knyttet til helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet er generelt funnet å ville medføre en større sannsynlighet for utilsiktede oljeutslipp enn selve petroleumsvirksomheten. En rekke tiltak for å redusere sannsynligheten for hendelser knyttet til assosiert skipstrafikk, og omfanget av hendelsene, er foreslått i rapporten. Dette inkluderer trafikkseparering, trafikkentral, utvidet territorialgrense og økt slepekraft i området. OLF er

enig i at disse tiltakene må vurderes videre. Risikoforholdet for den assosierte skipstrafikken vil for øvrig bli vurdert i forhold til annen type skipstrafikk i området som en del av den helhetlige forvaltningsplanen under sektorutredningen om skipstrafikk. I denne sammenheng vil sannsynligvis russisk oljetransport utgjøre en langt større trussel enn helårig norsk petroleumsvirksomhet medregnet assosiert skipstrafikk. Det presiseres i ULB rapporten at helårig petroleumsvirksomhet i området vil virke positivt inn på den totale oljevernberedskapen i området, et forhold som også kan komme skipstrafikkrelaterte hendelser til gode. OLF mener at dette momentet er viktig.

Samfunnsmessige konsekvenser

OLF mener olje- og gassindustrien kan gi viktige vekstimpulser til landsdelen og skape grunnlag for nye investeringer og arbeidsplasser. De positive samfunnsmessige konsekvensene ved en petroleumssaktivitet i området kan være betydelige med hensyn på sysselsetting både i en utbyggingsperiode og i en mer langsiktig driftsperiode. Dette gjelder såvel i et nasjonalt som et regionalt perspektiv.

OLF mener at de positive virkningene på økonomien i Nord-Norge og mulighetene for avledet industriell aktivitet er konservativt vurdert i utredningen. Erfaringsmessig vil over 50 % av investeringene tilfalle norsk leverandørindustri med påfølgende sysselsettingseffekt. Erfaringer så langt fra Snøhvit prosjektet viser betydelige leveranser av varer og tjenester fra Hammerfest regionen, og større enn forventet på forhånd (med referanse til KU for Snøhvit). Gjenopptakelse og videreføring av petroleumssaktivitet i utredningsområdet kan videre styrke det etablerte oljemiljøet som er bygget opp i Harstad, og bidra til at Nord-Norge får flere lønnsomme næringsmessige ben å stå på.

Forhold til den helhetlige forvaltningsplanen

ULB skal i tillegg til å være et selvstendig dokument også inngå som ett av flere grunnlagsdokumenter for den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Helhetlige forvaltningsplaner skal utvikles som et verktøy i en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av våre havområder. OLF er enig i at forvaltningen av ulike sektorer må sees i sammenheng for å sikre miljøkvaliteten og ressursgrunnlaget, og for å muliggjøre sameksistens mellom ulike næringer. Det kan imidlertid ikke forventes at de øvrige delutredningene til den helhetlige forvaltningsplanen vil bringe fram nye momenter som vil endre grunnlaget for en beslutning om videre petroleumssaktivitet i området.

Dersom de antatte petroleumssressursene i området finnes, vil en utsettelse av aktivitet fram til forvaltningsplanen er behandlet i 2006 innebære samfunnsmessige konsekvenser, som for eksempel utsatt sysselsettingsmessig virkning og tap av kompetanse ved at oljeselskapene flytter fokus til andre områder som følge av en svekkelse av norsk sokkels konkurranseevne internasjonalt. Det må også nevnes at områdene prospektene i det høye aktivitetsscenariet befinner seg i sannsynligvis vil bli tildelt over flere konsesjonsrunder. Myndighetene vil dermed ha anledning til å styre tildelingstakten i lys av resultatene fra de første boringer.

Konklusjon

Etter OLFs oppfatning dokumenterer ULB arbeidet klart at det foreligger et tilstrekkelig grunnlag både til gjenopptakelse av aktivitet i åpne områder og til åpning av nye arealer i utredningsområdet. Med de forutsetninger som er lagt til grunn er konsekvensene ved normal drift minimale for miljøet så vel som for andre næringer. Sannsynligheten for utilsiktede utslipp er svært liten, og industrien vil i perioden fram til en eventuell utbygging arbeide videre med løsninger som reduserer denne sannsynligheten. I tillegg arbeides det videre med bedring av beredskapen dersom utilsiktede hendelser allikevel skulle skje. Det er OLFs vurdering at konklusjonene i ULB tilsier at den sameksistens vi har hatt mellom norsk petroleumssindustri og

fiskeri i 40 år også skal kunne fortsette ved videre aktivitet i Lofoten – Barentshavet. Med den høye miljøstandard som er lagt til grunn, er det ikke framkommet momenter som tilsier at petroleumsvirksomhet i området ikke vil være forenlig med å ivareta hensynet til fiskeressurser og fiskeriaktivitet på en god måte.

OLF mener på bakgrunn av det ovenstående at ULB totalt sett gir et godt og tilstrekkelig grunnlag for å ta stilling til helårig petroleumsaktivitet i området. Det er industriens oppfatning at det er fullt mulig å få til en sameksistens med andre næringer og fokus på god miljøpolitikk i alle områder av norsk kontinentalsokkel. Utredningen bør derfor åpne for:

- Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet umiddelbart.
- Gjenopptagelse av aktivitet umiddelbart med sikte på lisenstildeling i alle områder som tidligere har vært åpnet.
- Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004.

Disse konklusjonene er også i overensstemmelse med konklusjonene i sluttrapporten fra Konkrafts aktivitetsprosjekt "Norsk petroleumsvirksomhet ved et veiskille – Tiltak for økt verdiskaping og aktivitet".

Med vennlig hilsen

OLF Oljeindustriens Landsforening

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Finn R. Aamodt'.

Finn Roar Aamodt
Administrerende direktør

Vedlegg

Vedlegg til OLFs Høringsuttalelse – Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet (ULB)

Utfyllende kommentarer til de enkelte kapitler.

Kapittel 1. Innledning

Det presiseres at Goliat-feltet (PL 229) ligger i Finnmark Vest, ikke i Troms I.

OLF mener det er viktig å understreke at endelig utbyggingsløsning må utformes for det aktuelle feltet, slik det står skrevet i scenariebeskrivelsen: "Endelig teknisk utbyggingsløsning for det enkelte felt vil bli valgt etter grundige vurderinger av miljø- og sikkerhetsmessige forhold, gjennom normal planprosess etter gjeldende lovverk".

Kapittel 2. Områdebeskrivelse

Begrepet kunnskapshull kan gi inntrykk av at man ikke har kunnskap i det hele tatt. Oljeselskaper og myndigheter har brukt over 500 millioner kroner på forskning og utredninger om oljens effekter under uhell og i vanlig driftssituasjon i forbindelse med petroleumsvirksomheten i ULB området. Disse aktivitetene har fremskaffet verdifull informasjon.

Det er i utredningen ikke funnet noen områder der det helt mangler kunnskap, men på enkelte områder er det behov for oppdatering og/eller forbedring av kunnskap. Etter OLFs oppfatning er ikke begrepet kunnskapshull dekkende for den aktuelle kunnskapssituasjonen

Kapittel 3. Konsekvenser for miljø ved normal drift

Når det gjelder brønntesting finnes det i dag ingen andre fullgode alternativer til Drill Stem Test (DST) enn oppsamling på skip. Erfaringene fra slike aktiviteter har vært delte, og teknologien for nedihulltesting o.l. eksisterer kun på utviklingsstadiet. Testsystemer for kondensat eller reservoarer med mye gass er også lite tilgjengelige. Målsetningen er null utslipp til sjø, og så lenge forbrenningen ikke fører til uakseptable utslipp til luft, er dette en mulig løsning som det kan fokuseres på i større grad. Forøvrig er OLF enig i konklusjonen i delutredning 10, Miljøteknologi. Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet.

Kapittel 4. Konsekvenser for samfunn ved normal drift

Utredningen viser at petroleumsvirksomhet i nordområdene kan medføre betydelige positive samfunnsmessige effekter i form av investeringer og sysselsetting, nasjonalt som regionalt. Investeringene i et middels aktivitetsnivå er anslått til 106 mrd i perioden 2003–2020. I tillegg kommer et langsiktig driftsmarked, der driftskostnadene i middels aktivitetsnivå vil øke frem til 2013 opp til 3,6 milliarder kroner. De blir liggende rundt 3 milliarder kroner frem til 2026–27 når oljefeltene i Nordland VI og Lopparyggen avsluttes. Ved avslutningen av gassfeltet i Troms I synker kostnadene markert fra 2,4 til 1,4 milliarder kroner.

Det er for tiden mellom 70.000 og 80.000 arbeidsplasser knyttet til petroleumsvirksomheten i Norge. Det er forventet at produksjonen og investeringene på norsk sokkel vil falle i årene framover, noe som vil ramme industrisysselsettingen i hele landet. Gjenopptakelse og videreføring av petroleumsvirksomheten i nordområdene kan bidra sterkt til å motvirke negative effekter av dette fallet. For Nord-Norge kan petroleumsvirksomhet gi viktige vekstimpulser og bidra til økt sysselsetting og

positiv næringsutvikling. Gjenopptakelse og videreføring av petroleumsaktivitet i utredningsområdet kan videre styrke det etablerte oljemiljøet som er bygget opp i Harstad, og bidra til at Nord-Norge får flere lønnsomme næringsmessige ben å stå på.

OLF mener de positive virkningene på økonomien i Nord-Norge og mulighetene for avledet industriell aktivitet er konservativt vurdert i utredningen. Erfaringen fra utbyggingen av Snøhvit-feltet er så langt at både nasjonale og regionale leveranser til prosjektet er høyere enn antatt i forkant. Regionale leveranser var anslått til ca. 600 millioner kroner. I august 2003 var disse leveransene kommet opp i omlag 1 milliard kroner. I tillegg har prosjektet medvirket til betydelige investeringer i lokal infrastruktur.

Den generelle erfaringen fra norsk petroleumsvirksomhet er at det oppstår lokale og regionale synergieffekter og mulighet for avledet industriell aktivitet i tilknytning til ilandføringssteder og landanlegg. Slike industriutbygginger har vist seg å kunne gi stordriftsfordeler som bidrar til å tiltrekke en godt kvalifisert arbeidsstyrke, samt bibeholde og videreforedle eksisterende kompetanse i området.

Kapittel 7. Konsekvenser av utilsiktede oljeutslipp

7.1 Sannsynlighet for hendelser

Viktigheten av tiltak for å redusere sannsynligheten for et oljeutslipp, slik det også framgår av rapportens kapittel 7, understrekes.

Industrien bruker store ressurser på å utvikle tekniske løsninger som forebygger utilsiktede utslipp, fordi disse gir den beste sikkerhets- og miljømessige gevinsten. I tillegg utstyres undervannsanlegg og installasjoner med flere barrierer for å oppdage lekkasjer og for å hindre at lekkasjen utvikler seg til en alvorlig fare- og ulykkessituasjon som kan medføre forurensning.

Analysene som er gjort viser at uhellsutslipp av bunkersolje dominerer. OLF har ved en gjennomgang av delutredningene 7-e og 14, funnet følgende sannsynligheter for uhellsutslipp av olje ved høyt aktivitetsnivå og året med størst aktivitet (2020):

Kategori	Mengde (tonn)	Sannsynlighet	Pr. 1000 år	Antall år mellom hver hendelse (statistisk sett)
Bunkersolje	0-5000	1.2 E-1	117	8
Råolje fra tankskip	0-2000	6.5 E-3	6.5	150
	2000 – 20.000	5.2 E-3	5.2	190
	20.000 – 100.000	8.1 E-3	8.1	125
Rørbrudd, langvarig med lav rate	1000 – 10.000	1.0 E-2	10	100
	>10.000	1.3 E-3	1.3	770
Store rørbrudd	1000 – 10.000	2.9 E-3	2.9	350
	>10.000	2.0 E-4	0.2	5000
FPSO	1000 – 10.000	8.3 E-4	0.8	1200
	>10.000	5.0 E-4	0.5	2000
Utblåsing	1000 – 10.000	9.1 E-4	0.9	1100
	10.000 – 50.000	7.7 E-4	0.8	1350
	>50.000	5.0 E-4	0.5	2000

Vurderingene av miljøkonsekvenser ved uhellsutslipp i ULB er vesentlig knyttet til utblåsing med lang varighet og store mengder, det vil si verste tilfelle. Disse scenariene har svært liten sannsynlighet.

Sannsynligheten for bunkersutslipp gjengitt over er ca ¼ av det som er gjengitt i ULB's figur 7-3 og beskrevet på side 70 ved "et slikt lite utslipp kan statistisk skje hvert annet år". Det kan synes som om man ved sammenstillingen av resultater fra delutredning 14 (tabell 5-12) har inkludert uhellshendelser for skip uten utslipp av råolje eller bunkers.

Når miljørisikoen ved utslippene fra skipsfart diskuteres viser rapporten til "(s.70) .. at det til sammenligning skjer om lag 100 utslipp årlig langs norskekysten og at flertallet er på noen titalls tonn". OLF vil vise til SFTs database for oljeutslipp fra skip i norske havområder. Her fremgår det at for perioden 1987-1998 var det totalt 1292 utslipp hvorav 1074 var mindre enn 1 tonn, og kun 39 var mer enn 10 tonn¹.

7.3 Miljøkonsekvenser

Når man har vurdert konsekvenser av utilsiktede utslipp, er dette gjennomgående gjort uten å ta hensyn til effekten av oljevern. Unntaket er at effekten av oljevern er eksemplifisert i kap. 7.5.7, der eksempler fra Troms I og Nordland VI viser at oljevern kan redusere strandet oljemengde fra henholdsvis 13% og 41% til 1% og 7%. OLF ønsker å presisere at det skal foreligge en oljevernanalyse for enhver operasjon som medfører fare for akutt utslipp av olje, og det skal etableres en beredskap dimensjonert etter risiko som for øvrig på norsk sokkel. En gitt reduksjon av olje på havflaten eller på strand vil i mange tilfeller redusere miljøkonsekvensene tilsvarende. En effektiv oljevernberedskap er dermed et viktig konsekvensreducerende middel. OLF er av den oppfatning at effekten av oljevern burde vært trukket frem i større grad i ULBs vurderinger av miljøkonsekvenser av akutte utslipp.

7.3.1 Skade på fisk

I rapporten er det beregnet at en oljeutblåsning i utredningsområdet i verst tenkelige situasjon kan gi tapsandeler for gyteprodukter av torsk, sild eller lodde på 5 - 25%. Ifølge rapporten kan dette i verst tenkelige tilfelle redusere fiskebestander med 5 - 15% av biomassen med inntil 8 års restitusjonstid.

Sannsynligheten for en slik verst tenkelig hendelse er meget liten og anslås i en fotnote i kap. 7.3.1 i ULB til 0,01% i perioden 2005-2020 for "høyt aktivitetsnivå". OLF mener at skadeomfanget er anslått 10-100 ganger for høyt, basert på de premissene som er lagt til grunn for analysen. Dette fordi:

a) Effektgrensen brukt i vurderingen for fisk er basert på forsøk på krepsdyr og alger.

Effektgrensen er i delutredning 7-c satt til 8000 ppb timer. Denne er basert på konsentrasjonsgrensen 0,9 ppm (900 ppb), som er laveste konsentrasjon av olje og oljeprodukter som har vist skadeeffekt i henhold til datagrunnlaget som er benyttet. I dette datamaterialet ble de mest sensitive artene funnet blant dyreplankton og alger, mens mest sensitive fisketest hadde konsentrasjonsgrense 7,3 ppm (7300 ppb).

I og med at skadevurderingen her er gjort for torsk, sild og lodde, og det i delutredning 7-c er argumentert for at oljeutslipp ikke vil være en trussel for plankton, ville det være rimelig å legge konsentrasjonsgrensen 7,3 ppm til grunn, med tilhørende effektgrense 70.000 ppb timer. Skadepotensialet reduseres derved med en faktor på 9.

b) Skadeomfanget er beregnet ut fra konsentrasjon av dispergert olje.

I delutredning 7-c er skadeomfanget beregnet ved OSCAR modellen oppjustert med

¹ DNV, august 2003. Risikoen for oljesøl knyttet til skipstrafikk langs kysten av Norge. Rapport nr 2003-0905. Rapporten er tilgjengelig på www.olf.no

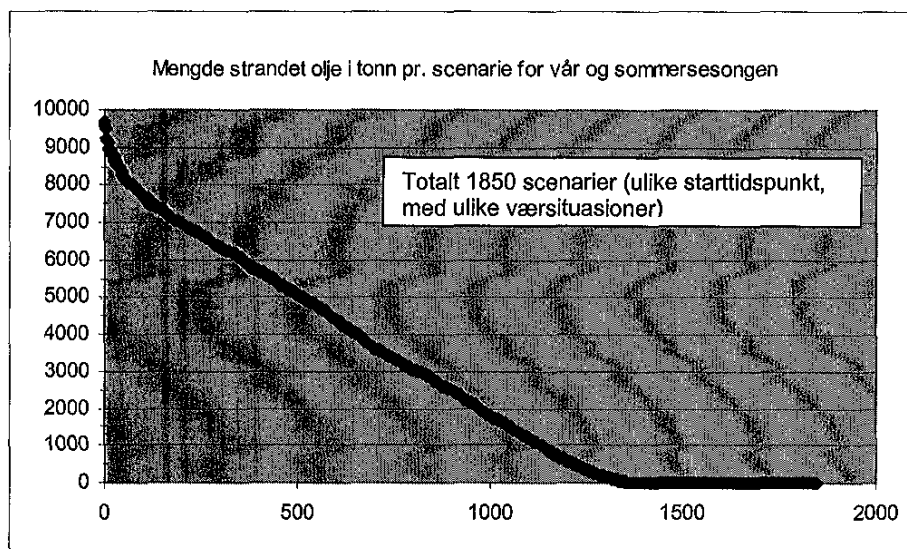
faktor 10. I OSCAR modellen beregnes skade fra vannløst oljefraksjon, og det er i den videre behandlingen av resultater fra OSCAR antatt at vannløst oljefraksjon utgjør 1/10 av dispergert olje, og at dispergert olje har samme giftighet som løst fraksjon.

Dette står i kontrast til utsagn i delutredning 7-c (kap. 9) om at oljen betraktes som "mest giftig i den første tiden etter utslippet, da løseligheten er høyest og konsentrasjonene av lettere vannløselige fraksjoner er størst. Selv om mindre løselige og dispergerte oljefraksjoner er giftige, er det særlig de vannløselige fraksjonene som antas å utgjøre den største trusselen for pelagiske ressurser som fiskeegg og larver". Det nevnte valget overestimerer dermed skadepotensialet betraktelig.

7.3.2-5 Skade på sjøfugl, strand, sjøpattedyr og iskantsamfunn

Det kommenteres i rapporten at datagrunnlaget for stedfestelse av ressursgrunnlaget for sjøfugl på åpent hav er for dårlig. Med unntak for hekkesesongen, er det derfor ikke utført konsekvensvurderinger for pelagisk dykkende sjøfugler. Med den relativt grove tilnærmingen som er benyttet til å vurdere konsekvenser, burde det datagrunnlaget som foreligger, samt generell kunnskap om overlapping mellom sjøfuglforekomster, frontsystemer og andre områder med økt næringstilgang, etter OLFs oppfatning ha vært tilstrekkelig til å foreta konsekvensvurderingene.

Det at konsekvensvurderingene er gjort uten å ta hensyn til effekt av oljevernberedskapen er spesielt viktig i forbindelse med vurdering av konsekvenser for strandområder. I vurderingen av konsekvensbildet er det lagt vekt på scenariet med de største strandede oljemengdene, noe som i større grad burde vært nyansert. Av vedlagte figur som er hentet fra underlagsmaterialet til ULB fremgår det at det i ca. 25 % av tilfellene ikke strander olje i det hele tatt. Og det er kun ca. 5 % av scenariene som strander i løpet av de første 48 timene.



For sjøpattedyrene, inkludert oter, er det liten sammenheng mellom teksten i kap. 7.3.4, hvor mulige konsekvenser av et utslipp beskrives som "død av enkelt individer" uten konsekvenser på bestandsnivå, og det som fremgår av tabell 7-6. I nevnte tabell er for eksempel konsekvensene på sjøpattedyr av oljeutslipp fra Nordland VI og Nordland VII vurdert som store hele året. OLF mener at det ikke er gitt noen tilfredsstillende begrunnelse for denne vurderingen. Karakteriseringen "store" konsekvenser for sjøpattedyr tas også med videre og omtales i kap. 8.2.4 og 8.2.5, samt i Sammendraget (Tabell 1).

Den valgte tilnærmingen for klassifisering av skadeomfang gjør at det er svært vanskelig å tolke om stor konsekvens for sjøfugl er mer eller mindre alvorlig enn stor konsekvens for strandhabitater, eller om moderate konsekvenser for hval er større eller mindre enn moderate konsekvenser for sjøfugl.

7.4.1 Konsekvenser for fiskerier og havbruk

Norsk Agip har foretatt en studie av hvilke effekter store oljeutslipp (Exxon Valdes, Braer, Arisan, Sea Empress, Prestige etc) har hatt på markedet for fisk og skalldyr². Rapporten konkluderer med at markedseffektene hittil har vært kortvarige og små. Forbrukerne beskyttes gjennom at det opprettes fangstforbud og forbrukerne har tillit til at dette systemet fungerer. I tillegg beskytter matvarekjedene forbrukerne gjennom de krav de stiller til matvarekvalitet.

Det er imidlertid en del forhold som kan endre dette bildet:

- forbrukernes bevissthet om skadelige effekter av mat har økt (bl.a. etter epidemiene av kugalskap)
- EU direktiv forutsetter at mat skal merkes med opprinnelsesland og -sted

Det er derfor igangsatt en studie for å følge opp effektene på markedet for fisk og sjømat fra Galicia etter Prestige forliset. Dette som en videreføring av rapporten omtalt over.

7.5 Oljevern

"Effektiviteten av oljevernberedskapen i utredningsområdet skal være minst like god som for tilsvarende virksomhet lenger sør". Rapporten konkluderer med at dette er mulig, men påpeker enkelte særskilte utfordringer for oljevernberedskapen i området i forhold til mørke- og isingsforhold, samt infrastruktur. OLF mener at dette er utfordringer som vil adresseres og tiltak vil iverksettes bl.a. i forbindelse med beredskapsplanlegging før oppstart av aktiviteter der dette er relevante problemstillinger.

Som underlag for ULB er det utført statistiske oljedriftsberegninger for de enkelte utbyggingsscenariene, tilsvarende de som benyttes for dimensjonering av oljevernberedskapen ellers på norsk sokkel. OLF mener at disse også burde ha blitt brukt i delutredningen for oljevern (7-d), som i stedet har forholdt seg til enkeltscenarier valgt med hensyn til at dette skulle gi påslag på land. Dimensjonering av oljevernberedskap ut fra slike enkeltscenarier er ikke i tråd med den praksis som er etablert og som er akseptert av myndighetene for å dimensjonere beredskapen. Beredskapsdimensjoneringen som er skissert i ULB kan derfor være ulik den en operatør vil vurdere ut i fra risikobetraktninger.

NOFOs planverk dekker operatørenes krav til oljevernberedskap for helårig produksjonsaktivitet. Dette planverket vil utvides til å gjelde for ULB-området i god tid før aktivitet i området. Planverket inkluderer bl.a.:

- dokumentasjon av grunnlagsdata som miljøressurser, vind- og værforhold, oljevernressurser, lysforhold, aktivitetsnivå og aktuelle oljetypers egenskaper
- beredskapsanalyser for oljevern, basert på ovenstående data
- regionsspesifikke beredskapsplaner for oljevern.

Planene inkluderer:

- avtaler om tilgang til oljevernutstyr, personell, slepefartøy, helikopter for overvåking og/eller dispergering med avtalepartnere som IUA (Interkommunale Utvalg mot Akutt Forurensning), myndigheter, rederier, skipsmeglere, fagmiljøer osv.
- beskrivelse av etablering av beredskapsorganisasjon med navngitte personer og kontaktinformasjon

² Norut Samfunn & Akvaplan-niva, 2003. Major oil spills –consequences for the fish market.

- beredskapskrav

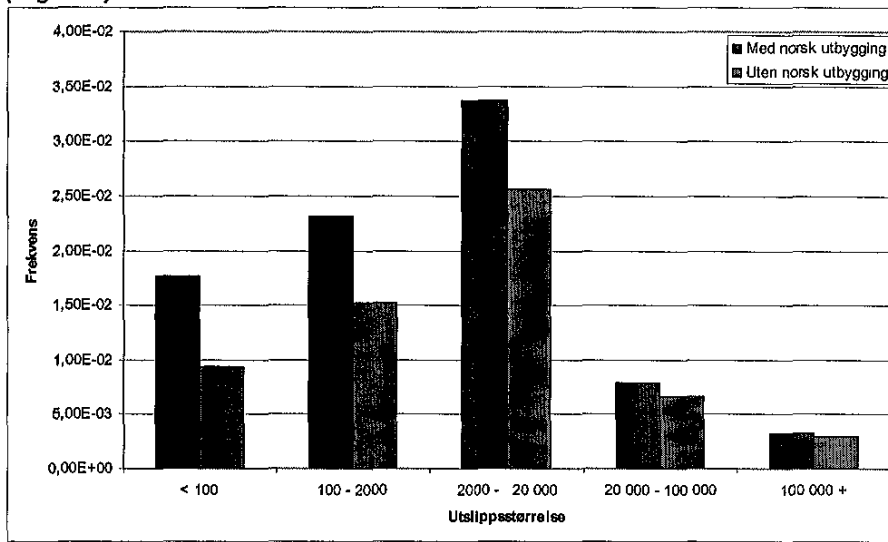
Oljeselskapene og NOFO vil igangsette ytterligere arbeider dersom det fremkommer særskilte behov i ULB-området, og dersom dette anses å gi en beredskapsgevinst. Av særskilte tiltak som er eller vil startes nevnes bl.a.:

- Mørkeoperasjoner, hvor det er igangsatt forprosjekt for å forbedre den eksisterende oljevernberedskapen ifm mørkeoperasjoner. Målsettingen er at man skal ha like høy effektivitet ved mørkeoperasjoner og ved dårlig sikt som ved gode lysforhold. Forprosjektet skal være ferdig i oktober 2003. Videre arbeid settes i gang ut fra forprosjektets konklusjoner.
- Strandtyper, hvor det pågår arbeid med å dokumentere og digitalisere strandtypene langs hele kysten av ULB-området. Denne informasjonen skal benyttes av beredskapsorganisasjonen for best mulig å kunne planlegge og gjennomføre korrekte tiltak ifm en akutt hendelse.
- Strandsaneringsmetoder, hvor det er igangsatt arbeid for å øke forståelsen og forbedre metoder for strandsanering. Forprosjektet skal være ferdig i 2004.
- Fjernmåling; systematisk overvåkingssystem for rask deteksjon av lekkasjer.
- Oljevernøvelser; det vil gjennomføres årlige realistiske oljevernøvelser i utredningsområdet med deltagelse fra de fleste involverte avtalepartnere slik som praksis allerede er for resten av sokkelen.

7.6 Risiko for større oljeutslipp i Barentshavet og effekten av oljevern

DNV³ har på oppdrag fra OLF vurdert effekten som en oppbygging av NOFOs oljevernberedskap ved norsk utbygging i dette området vil ha på den samlede miljørisikoen relatert til uhellsutslipp av olje.

DNVs analyse viser at norsk utbygging tilsvarende midlere aktivitetsnivå vil øke frekvensen for akutte oljeutslipp i utredningsområdet med til sammen ca. 40%. I den største utslippskategorien (større enn 100.000 tonn) vil utbyggingen gi vel 10% økning (Figur 1).



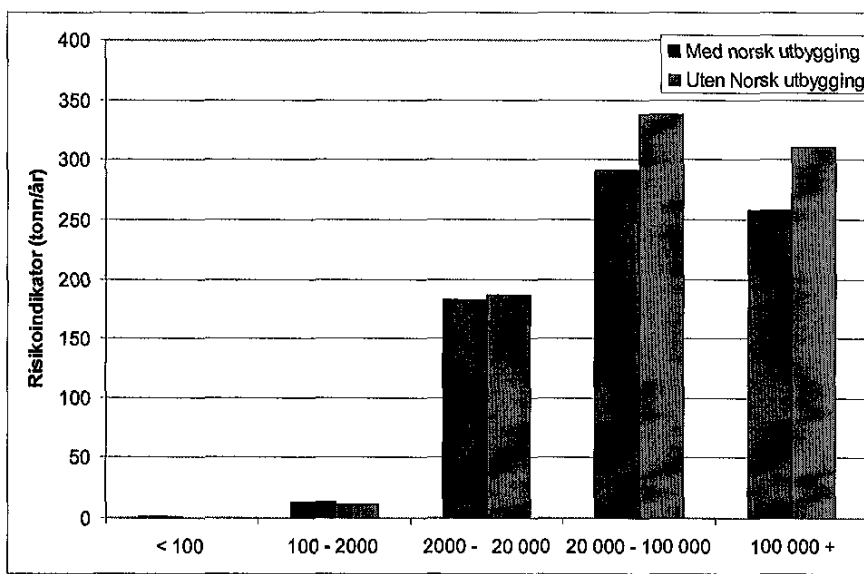
Figur 1. Totale frekvenser for akutte oljesøl i analyseområdet med og uten norsk utbygging av petroleumsressursene. Alle aktuelle aktiviteter er inkludert (skip, rørledning, FPSO, utblåsning)

³ DNV - Risiko fra større oljesøl. Effekt av risikoreduserende tiltak. Rapporten er tilgjengelig på www.olf.no

Risiko er produktet av frekvens og konsekvens. Generelt kunne en forventet noe redusert frekvens på grunn av økt tilgang til slepefartøyer (forsynings- og beredskapsfartøyer), men tilleggseffekten fra oljevirkomheten er vurdert å være relativt liten basert på Kystverkets analyse av behovet for slepebåter og allerede igangsatte tiltak. Analysen har sett på reduksjon av miljøkonsekvens på grunn av mer effektiv oppsamling av olje som følge av økt oljevernberedskap.

I forhold til utslipp fra oljeutvinningen er oljevernet inkludert med en effektivitet i henhold til tidligere vurderinger (www.nofo.no, SINTEF 2003). I forhold til hendelser for skip vil oljevernet ha ulik effektivitet. En viktig faktor her er sannsynlig sted for hendelsen. Grunnstøting vil skje nær land, noe som vil redusere muligheten for å benytte NOFO ressurser. De øvrige hendelsene vil hovedsakelig skje i skipsleden. Responstiden som i stor grad er avgjort av varigheten av utslippet og nærhet til land, er en viktig faktor i forhold til effektivitet. En begrunnet effektivitet i oppsamlingen av olje på mellom 10 og 35% ved ulike hendelser er presentert i rapporten. Effektiviteten er blant annet vurdert i forhold til nødvendig responstid, sannsynlig sted for hendelsen og naturgitte forhold.

Analysen viser at oljevernberedskapen som etableres i forbindelse med oljeutvinning i analyseområdet vil redusere den totale miljørisikoen som en følge av uhellsutslipp av råolje fra petroleumsvirksomhet og transport og bunkers fra skipstrafikk med ca. 12 %. (Figur 2). For utslippskategoriene større enn 20 000 tonn vil NOFOs oljevernressurser redusere miljørisikoen med 14 - 17%.



Figur 2. Miljørisiko med og uten norsk utbygging i Barentshavet forutsatt NOFO beredskap tilsvarende Nordsjøen i området. Miljørisiko fra oljeutvinningen (utblåsning, rørledninger, FPSO) er inkludert.

Kapittel 9. Kunnskapshull og videre oppfølging

Det vil presiseres at SEAPOP presentert av Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) dekker norsk sjøfuglforskning generelt, og ikke bare er rettet mot kunnskapshull mht sjøfugl i området Lofoten-Barentshavet.